

PAVLOVIN KOIRAT

Suomi, 2005

Ohjaus ja käsikirjoitus: Arto Halonen

Ikäraja: K11

Esiintyjät: Sergei Knjazev, Vladimir Viktorovich

Kesto: 70 min.

Elokuvan levittäjä: Scanbox Finland Oy

Oppimateriaalin tehtävät on suunniteltu lukiokäisille.

Genre: dokumentti

Oppimateriaalin teemoja: raha, valta, psykologia, manipulointi

SYNOPSIS

"Kun mikään ei riitä ihmiselle, voi hänet johtaa minne tahansa" Nykyään jopa köyhyyttä voi ostaa. Venäläisen psykologin Sergei Knjazevin rikkaat, elämänsä tylsistyneet asiakkaat leikkivät kerjäläistä kadulla. Mutta tämä on vain yksi miehen luomista peleistä. Hän on erikoistunut roolipelien ohella myös mielen manipulaatioon. Elokuvassa seurataan Sergein uran kehitystä viihdyttävistä eläinkilpailuista rikkaiden roolileikkien kautta suurten ihmismassojen manipulointiin. Elokuva kertoo ajastamme mielenkiintoisella tavalla: kun mikään ei riitä, hankitaan rahalla, ei vain extreme-elämyksiä, vaan myös tavallisen elämän kokemuksia. Ja ne jotka tuntevat ihmisen psykologian, voivat johdattaa ihmiset minne tahansa. Kuten Pavlovin koirat.

Sergei Knjazev antaa mielenkiintoiset kasvot vastakohtaisuuksia täynnä olevalle uudelle Venäjälle. Hänen asiakkaitaan ovat uusriikkaat, oligarkit ja tunnetut poliitikot. Miehen kunnianhimo, innovatiivisuus, energia ja aikaansaavuus ovat asioita, jotka ovat maailmassamme ja varsinkin Venäjällä suuressa arvossa. Menestys ja sen tavoittelemine on itsetarkoitus, vaikka moraalilähtökohdat olisivat vähintään kyseenalaiset. Sergein järjestämät pelit

kuvaavat monella tasolla ihmisten henkistä tyhjyyttä ja Venäjän nykytilaa, mutta myös maailman globaalia kehitystä. Sergei on opiskellut historiaa ja psykologiaa, joita hän hyödyntää nykyisessä pelibisneksessään ja massojen manipuloinnissa. Hän kehitti opiskeluaikanaan metodin, jossa pelien avulla menestyksekkäästi vilkastutettiin lasten oppimis- ja sisäistämispöressia. Nyt Sergei käyttää kehittämänsä metodia ja psykologintaitojaan menestyksensä perustana. Hänen päämääränään on päästä Venäjän show bisneksen huipulle, ja siinä hän myös onnistuu. Elokuvassa Sergei etenee lähelle valtaa, Putinin lähipiiriin asti. Sergein kaltaisilla ihmisillä on suuri rooli siinä, kuinka yhteiskuntamme muokkautuu. Hänellä olisi ollut edessään hieno tulevaisuus koulujärjestelmien ja oppimismetodien kehittäjänä, mutta hän valitsi toisin. Nyt hänen luovuutensa ja energiansa johdattavat ihmiset aivan toisaalle. Mutta samalla kun Sergei kaltaistensa kanssa manipuloi ihmisiä, ovat he myös itse yhteisönsä tuotteita. Pavlovin koira löytyy lopulta meistä kaikista.

PAVLOVIN KOIRAT

Tehtäviä elokuvan käsittelyyn. Tehtävät on suunniteltu lukiolaisille.
Tehtävät on hyvä tehdä pienissä, n. 4 hengen ryhmissä.

1. ELOKUVAN ARVIOINTI

a) Keskustelkaa aluksi yleisesti elokuvan nostattamista tunnelmista:
Mikä/mitkä olivat keskeisimmät ilmiöt joita dokumentti pyrki kuvaamaan?
Kuinka hyvin dokumentti onnistui tuomaan niitä esille?
Mitä mieltä olette elokuvan päähenkilöistä?
Millaisia ajatuksia ja tunteita elokuvan katsominen herätti?

tai

b) Vaihtoehtoisesti voitte kirjoittaa lyhyehkön elokuva-arvostelun dokumentista. Pohtikaa analyysissänne ainakin seuraavia näkökohtia:

Miten dokumentti onnistuu herättämään mielenkiintoa?
Mistä dokumentissa on mielestänne kyse?
Miten hyvin dokumentti onnistui välittämään ko. teemaan liittyviä ajatuksia?
Miten elokuvan kuvaus ja musiikinvalinta olivat onnistuneet?
Millaisia ajatuksia elokuva herätti nyky-yhteiskunnasta ja -ihmisistä?

2. IVAN PAVLOV JA BEHAVIORISMI

(Tehtävässä vaaditaan perustietoja psykologiasta.)

Dokumenttielokuvan nimi on Pavlovin koirat. Perehtykää Ivan Pavloviin, jonka mukaan elokuva on nimetty, sekä hänen innoittamaansa psykologian lähestymistapaan behaviorismiin:

Selvittäkää perustiedot Ivan Pavlovista. Perehtykää behaviorismin perusajatuksiin ja oppimiskäsitykseen. Selvittäkää myös miten Pavlovin kuuluisa koirakoe etenee. Ottakaa selvää mitä termit klassinen ehdollistuminen ja välinehdollistuminen tarkoittavat.

Behaviorismia saatetaan nykyään pitää vanhentuneena psykologian suuntauksena, jolla ei ole paljonkaan enää annettavaa psykologiatieteelle. Mitkä ovat behaviorismin selkeimmät puutteet sen selittäessä ihmisen toimintaa?

Millaisissa asioissa behaviorismin periaatteet näyttävät kuitenkin toimivan? Pohtikaa asiaa erityisesti psykoterapioiden sekä kasvatus- ja opetusmenetelmien näkökulmista.

Pohtikaa myös seuraavia kysymyksiä:

Miten hyvin elokuvan nimeksi sopii Pavlovin koirat? Miksi?
Millä tavalla Sergei Knyatzev sanoo soveltavansa ns. Pavlovin menetelmää viihdealalla?
Arvioikaa Knyatzevin analogiaa Pavlovin koirakokeesta ja hänen liiketoiminnastaan viihdealalla?

3. ELÄIMET

a) Eettinen näkökulma

Pohtikaa, onko eläimillä järjestetyissä juoksukilpailuissa jotakin eettisesti ongelmallista. Perustelkaa.
Onko ihmisellä oikeus käyttää eläimiä välineenä oman elämänlaadun parantamiseensa? Kootkaa ylös asioita, jotka sallitte liittyen eläinten hyväksikäyttöön ja vastaavasti asiat, joita ette salli.

b) Eläinten ja ihmisten manipulointi

Pohtikaa, kumpia on helpompi ohjailla, eläimiä vai ihmisiä? Ottakaa vertailuun esimerkeiksi esim. torakkajuoksukilpailu ja suuren kosmetiikkayrityksen syntymäpäiväjuhlat.

Millä tavalla väite "Kun mikään ei riitä, ihmisiä voi ohjailla mihin tahansa" tulee esiin elokuvassa? Keksikää esimerkkejä, miten ilmiö näkyy myös meidän arkikulttuurissamme. Millä tavalla esim. mainonta, yritykset ja viihde hyödyntävät ilmiötä?

4. RIKKAAT IHMISET

a) Sergei Knyatzev toteaa elokuvassa, ettei hän ole huolissaan toimintansa eettisyydestä järjestäessään Venäjän rikkaille ihmisille roolipelejä köyhinä pummeina.

Millä tavalla voidaan ajatella, että rikkaiden roolipelikokemuksista seurasi yleistä hyvää? Pohtikaa, voidaanko Sergei Knyatzevin järjestämää peliasetelmaa tarkastella eettisesti arveluttavana toimintana? Jos voi, miksi? Ottakaa huomioon myös oikeasti köyhien ihmisten näkökulma.

b) Sergei Knyatzev sanoo elokuvassa rikkaiden, jotka osallistuivat Knyatzevin järjestämään peliin, oppineen arvostamaan enemmän omaa elämäänsä pelaamisen jälkeen. Pelaaminen saattoi poistaa masennusta ja auttoi pelaajia näkemään omaa elämäänsä uudessa valossa.

Miksi peliin osallistuneet ihmiset olivat alun perin jossain määrin menettäneet elämäniloaan, vaikka he olivat saavuttaneet paljon?

Miksi roolipeli köyhän kerjääjään roolissa auttoi heitä kokemaan todellinen elämänsä eri tavalla?

Pohtikaa onko ko. roolipelin kaltainen riittävä keino kohentaa ihmisen kokemusta elämästään. Tai voisiko samaa asiaa edistää jotenkin muuten? Millaisissa tilanteissa oma elämä saattaisi vaatia syvällisempää käsittelyä?

c) Keskustelkaa aiheesta: Mistä hyvä elämä koostuu? Mitkä tekijät voivat ehkäistä tyhjyyden tunnetta / alakuloisuutta, jollaista elokuvassa esiintyneet rikkaat ihmiset todennäköisesti kokivat? Kootkaa hyvän elämän / onnellisuuden ainekset ”reseptiksi”.

Pohtikaa myös mitkä saattoivat olla hyvän elämän ainekset Sergei Knyatzevin omassa elämässä?

d) Kuvitelkaa osallistuvanne Sergei Knyatzevin järjestämän pelin kaltaiseen roolipeliin. Mitä roolia haluaisitte kokeilla? Valitkaa yksi ja perustelkaa muille miksi valitsitte juuri ko. roolin.

5. MASSAT

a) Elokuvan viimeisessä osiossa Massat kuvataan suuren kosmetiikkayrityksen syntymäpäiväjuhlia, joissa Sergei Knyatzev pyrki nostattamaan tunnelmaa valehenkilöiden avulla. Näytti siltä, että illan tunnelma olikin erityisen riemukas, ja että tunteet ikään kuin tarttuivat ihmisestä toiseen.

Muistelkaa oletteko itse olleet jossain tilanteessa, jossa on tapahtunut samankaltainen ilmiö. Kertokaa tapahtumista toisillenne.

Muistelkaa millaisia samankaltaisia ilmiöitä tunnette historiasta tai lähimenneisyydestä. Pohtikaa, millaisia riskejä ilmiöön liittyy.

b) Keksikää koeasetelma, jossa tutkisitte ihmisten käyttäytymistä jossakin suuressa massatilaisuudessa, jota te voisitte jollakin tapaa manipuloida.

Elokuvan nettisivut www.pavlovinkoirat.com

Oppimateriaalin on tehnyt uskonnon ja psykologian lehtori Paula Nikolainen

Materiaalin on tuottanut
Anna-Liisa Puura-Castrén Koulukinosta